

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDORFelelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
150 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

Akiknek fáj az igazság

A választások lezajlottak és mi most már tisztán látjuk, hogy a zsidóság legnagyobb ellenségei a zsidók közül kerül ki. Mi láttuk azt a furcsa harcmódot, amit az UER inscenált, aki nem átalotta nyilatkozatokkal és brosurákkal elárasztani az egész Erdélyt, melyben „jellemtelennek” nevez mindenkit, aki „magyar” léte a zsidó pártra szavaz. Igaza van a román nemzetiségű Fildermannak, mi nem is kértük, hogy a magyarok velünk tartsanak, csak azt, hogy a zsidók válasszanak zsidó szószólót. Ugyálszik, hogy fáj az igazság!

A Zsidó Párt ellenfele volt az Aguda is, kik kevesen vannak ugyan, de erejükhez mérten igyekeztek dolgozni a párt ellen. Nagyváradon több „zárt-ülést” tartottak, melyről a közönséget tájékoztatták. Az Agudista ifjuság nevetett az erőlködésen és a Zsidó Párttal tartott. Jellemző az ilyen furcsa felfogásra, hogy a vallásosság védői a magyarokkal mennek és nem a zsidókkal. Nekik is fáj az igazság.

Azután a sajtó. Kivéve egy-két lapot, az erdélyi magyar sajtó, szívvel lélekkel a Magyar Párt mellett volt. Szívesen leadták Filderman nyilatkozatát, melyet a Magyar Párt küldött meg hivatalosan és a „destruktív”-nak nevezett zsidó-sajtó segítette most is hozzá a magyarságot a győzelemhez. És a legjobban ők dolgoztak a Zsidó Párt ellen is. Az *igazi magyarság* nem is nézte rossz szemmel a Zsidó Pártot. Csak a zsidó magyarok. Azoknak fáj az igazság.

De az igazságnak szerencsére olyan áttitító ereje van, hogy dacára minden intrikának, dacára a jól szervezettségnek, melytől messzire állott a háromhetes Zsidó Párt, mégis győzött az Eszme. Meg vagyunk győződve arról hogy lesz még idő, mikor az igazi magyarok boldog örömmel fognak együtt haladni mint kisebbségi párttal, a zsidókkal, hol az egymilliónyi romániai zsidóság szerveződik meg, s egy láncot fog alkotni a többi kisebbséggel.

Akkor meglátja majd a magyar párt, hogy milyen szükség volt a zsidó párt kialakulására. Azok a zsidók pedig, akik ellene voltak a zsidóság pártnak való összefogásának, azok vagy átjönnek majd hozzánk, vagy elfognak hallgatni és meghuzódnak a megtüritség gettószerű álarcaiba.

Bárhogy is fáj az igazság — annak törvényszerű győzelmén nem tud senki erőszakot venni.

Magyarországon megsemmisítették a Mizrachi-pártlistáját

Magyarországon ez idén először történik, hogy a cionista kongresszusra küldendő delegátust választás útján szemelik ki. Tekintettel arra, hogy Magyarországon a cionista mozgalomban az összes frakciók képviselve vannak, a XVII-ik kongresszusi választásokra négy párt indult komoly felkészültséggel és meggyőződéses állásfoglalás alapján akart küzdeni a mai cionista helyzetben, az életfontosságú tiszta kibontakozásért. Ezek között a Mizrachi párt is benyújtotta listáját, amelynek vezetője Mayer Fülöp, a napokban Palesztinából hazatért, exponált és közismert személy a Mizrachi mozgalomban és egyik legalaposabb ismerője a kolonizáció és Palesztina kérdésnek. Továbbá Sternberg Zebulon, a magyarországi Mizrachi egyik áldozatkész vezére, Frenkel Jenő, a Ceire Mizrachi elnöke és Molnár Dénes, a Ceire elnöke.

Mivel Magyarországon a cionisták nagy része vallásos körökből rekrutálódik, a Mizrachi bizakodással tekinthetett a választások elébe, mert a legrosszabb esetben, ha nem sikerült volna a Mizrachi listát győzelemre vinni, a világlistát támogatta volna a magyar Mizrachi néhány száz szavazattal. Epen erre való tekintettel megindult az akció a Mizrachi ellen a cionista intézőbizottság kebelében.

A választóbizottság mind a négy párt bejelentkezését tudomásul vette, azonban a jelölteknek igazolni kellett, hogy a KH kötelezettségeiknek 5690. és 91. években eleget tettek. Az intézőbizottság ülésén Mayer Fülöpöt, aki KH kötelezettségeinek eddig Erec Jiszraelben tett eleget és az erre vonatkozó nyugták nem voltak birtokában, továbbá Sternberg Zebulont, aki 5690. évre a jegyzett összeg kétszeresét fizette és kérte, hogy ezt ismerjék el 5691-re, végül Frenkel Jenőt törölték a listáról és így a Mizrachi-listán csak Molnár Dénes nevét fogadták el, mint aki az előirt terminusig KH fizetéseit igazolta. Ezzel pár-

huzamosan a többi listáról is töröltek neveket és az Erec Jiszrael Haovedet listát kifogástalan jelölt hiányában visszautasították. Ennek megfelelően kinyomatták a szavazó lapokat, amelyen a Mizrachi is szerepelt. Az EJH nem akart belenyugodni az intézőbizottságnak ezen elutasító határozatába és kijárta, hogy ügyét az intézőbizottság ismét tárgyalja. Amidőn pedig látta, hogy az intézőbizottság nem hajlandó megváltoztatni határozatát, illetve a listáját elfogadni, azt igyekezett kimutatni, hogy amely alapon az ő listáját elutasították, a Mizrachi-lista sem vehet részt a választásokon. Az intézőbizottság különböző pártokhoz tartozó tagjai örömmel magukévá tették ezt a felfogást, amely lehetővé tette számukra, hogy egy erős versenytársától megszabaduljanak és Mizrachi képviselőjének erélyes tiltakozása ellenére a Mizrachi-listát két nappal a választások előtt törölték.

A magyarországi Mizrachi ezuton is a legerélyesebben tiltakozik ez ellen a példátlan eljárás ellen és reméli, hogy ebben a tiltakozásban minden mizrachista és becsületesen gondolkozó cionista egyetért. Tiltakozunk, hogy a már egyszer határozat erejére emelt és hivatalosan is közölt határozat utólag megmásmíttassék! Tiltakozunk, hogy a magyar cionista intézőbizottságon belül a jog és méltányosság helyett pártszempontok érvényesüljenek. Tiltakozunk, hogy a magyarországi vallásos cionistákat elűtötték annak a lehetőségétől, hogy a választásokon hitük és meggyőződésük szerint erősítsék a vallásos irányzatot a cionista mozgalomban. Tiltakozunk, hogy a legmesszebbmenő tisztaságot és meggyőződésünk erkölcsi erejét dokumentáló választásokban a szörszálhasogatás, az egyéni és pártérdekekkel párosulva, érvényesíttessenek az élő jog és a mindnyájunkat összefogó testvéri lojalitás helyett. A választást pedig megpeticionáljuk.

Magyarországi Mizrachi párt.

A szovjet vallásellenes propagandája

Moszkvában a napokban jelent meg egy érdekes statisztika az ateista propaganda eredményéről, amelyet a zsidók között az Apikorszim szövetség, más felekezetűeknél a Harcoló Ateisták végeznek. Az utóbbi időben a propaganda következtében 16 rabbi szüntette meg funkcióját, egyesek csöndben hagyták ott hivatalukat, míg mások nyíltan az egybegyűlt hitközség előtt a templomban közölték elhatározásukat. A rabbi és metszők új foglalkozást kerestek, többen állítólag teljes meggyőződéssel jelentették ki, hogy magukévá teszik Lenin tanait, aki a templomok falára Marxnak ismert mondását íratta fel:

„A vallás a nép ópiuma”. A többi felekezeteknél igen magasrangú vallási funkcionáriusok fordították hátat egyházuknak. A statisztika szerint ezek száma 854 pópa, közöttük 3 püspök és 49 magasabbrendű egyházi, 38 mohamedán mullah. A meggyőződésükhöz hű maradt papok és rabbi az istentiszteletet a templomokból magánlakásokba helyezik át. Ezzel az istentiszteletek bizonyos szektárius gyűléseket nyernek és ezzel kapcsolatban a szektáriusok új virágzásnak indultak. Mindenütt „Proféták” lépnek fel. A mohamedán papok Isten büntetését helyezik kilátásba Oroszország istentelensége miatt.

HETI GLOSSZÁK

Mi fáj a Magyar Pártnak?

Fáj legelőször az, hogy a zsidók meg mertek mozdulni. Wie heisst? — mondják tőzsgyökeres magyarsággal, — hogy mer bárki is a zsidók védelmére kelni, mikor az Uristen és a világ minden seregei arra predestináltak a Magyar Pártot, Gróf Bethlent, Paal Árpádot és a többieket mind, hogy ne a csiki közbirtokosok ügyeivel foglalkozzék, hanem a zsidó hitközségek pázska-sütési jogával és a gabella ügyekkel. Tul vagyunk minden választási izgalmon, de a nagyváradi napilapok legrégebbje és leg-tőzsgyökeresebben legmagyarja, még naponta cikkezik, kalkulál, rekriminál, hogy hát miért nem Hegedüs az egyetlen, aki a zsidóságot ország világ előtt képviseli? Csak az okos Hegedüsön csodálkozunk, aki vállalni merné egymaga, hogy 300.000 zsidó minden gondját baját elintézi Bukarestben, unyanakkor mikor őt a magyarok, a maguk érdekében küldik be a román kamarába.

Azt is írja, hogy olyan helyen is akad zsidó szavazat, ahol nem is laktak zsidók. Hát tudják ők, hogy a falusi parasztok között nem-e téved egyik másik a pecsételéssel? Vagy olyan pontos statisztikájuk van minden környékről? De akárhogy is igyekezik a győzelmet kisebbiteni, az elvitathatatlan, hogy 25.000 szavazat volt Erdélyben és 65.000 az országban dacára annak, hogy legalább 30.000 szavazatot a kormány mindenféle taktikával elorozott tőlünk. Tudjuk, hogy fáj, de megjósoljuk, hogy a legközelebbi választáson még több zsidó szavazatunk lesz! Mégha Filderman és Dési száz rónyi izenetet küldenének. Kossuth óta nem ér az izenet semmit, amint hogy 48 óta nem fog a magyar átok...

Az NSE prókátorához

Ismeri bizonyára a bukaresti virsliárus esetét? Ott áll a virsliárus a Banca Nationala előtt és mikor barátja kölcsön akar kérni tőle pénzt, fülébe sugta, hogy nem adhat, mert tiltja a megállapodás, melyet a hátamögött álló bankkal kötött. A megállapodás pedig az, hogy a bank nem árul virsliát, ő meg nem ad kölcsön pénzt. Így gondolom én is kedves prókátor ur! Maga maradjon a footballnál mi nem szólunk abba bele, nekünk meg hagyja azt, hogy megmondjuk véleményünket a dologról, melyek a „népünk” számára nem közömbös. Tudom, hogy az NSE most kivetette hálóját a zsidó tagokra, hogy legyen aki fizesse a százezres klubhelyiség bérét. De a mostani tagokon kívül nem fog akadni palikra. Kérdezze csak meg Balázs Ödönt és még egynehány igazán bátor, snájdig, sportszerető izraelitát, hogy miért nem néznek még felé se az Ön által annyira dicséret filozemita klubnak. Én elárulom Magának. Mert rájött arra, hogy ott is „ébredő” szellem uralkodik és nem bir együtt lenni azokkal, akik nem igazi „sportbarátai” a sportnak. Ön Jakobovits ur úgy jár az NSE-vel, mint az igazi felszarvazott férj. Ő tudja meg utóljára, amin az egész város hónapok óta mulat. Ön és néhány társa nem látnak tisztán és nem látják azt, amit mi kívülállók már régen tudunk. Ami pedig a Zsidópárt tagadását illeti és azt, hogy Ön ezer éve husa-vére a tőzsgyökeres magyarságnak és csak a „felekezete” vá-

lasztja el tőlük, legyen szives ezt a nyilatkozattételt írassa alá: — például Gömbös excellenciás urral, ki Önt se venné fel semmiféle Vitézi Székbe, pedig ugy-e harcotért járt? De például a nagyszerűen vivó, 7 kitüntetéses Gelbert se látták szivesen még az NSE-be sem, mert ez is csak előretolt örse: a Vitézi Széknek.

De ugy is van jól. Demetrovits ur, bár zsidók pénzén uraskodik (Agrár Bank komitenseire gondolunk), lehet egy zsidókat nem szerető klub élén. És legyen is a NSE faji alapon szervezve! Hogy is mondja egy felelős magyar államférfi? „Legyen egy hely végre, ahol magunk vagyunk”... Hát legyen is! Azért teszi okosan és bölcsen mindenki, aki nem igyekezik Klein Imre banktisztviselő és társai nyomdokain haladni. Ahhoz, hogy valaki teljesen „társaságbeli” legyen, nem elég lecsüngő bajuszt viselni, sem bokát stramul összeütni, sem a keresztvízzel kacérkodni. Ahhoz születni kell! Bizony, születni Jakobovits ur. Még hozzá kereszténynek és magyarnak. Ne védje Ön meg a NSE-et. Tudjuk mi hány pénzt ér. Különbön írassa alá máskor a „Magyar Szó” nyilatkozatát azokkal, akiknek zsiróját szeretnénk rajta látni. De azt se klubdíjelőfizető verbuválásnál. De különben ne firtassuk a dolgot, mert még többet is találnánk mondani. Ön gonyolódhat Palesztinán, meg a sékelen. Hogyan is tudja megérteni azt egy NSE klubtag, ahol a fajelméletről csak titokban elmélkednek, de amely tiúkot Balázs és társai már régen megértették. Jakab ur maradjon a footballnál... mi meg maradunk népünknel. Biztosítom magát, hogyha elmenne Magyarországra, minden „pertu” dacára, nem neveznék ki közjegyzőnek Sárbogárdra, mint Morvay Zsigát. Még ha úgy össze is tudja ütni a bokáját... mint Klein Imre nevű fajmagyar testvérünk...

Szép áru olcsó árban
Hartmann Bőröndgyár
városi lerakatában
kapható.
Bulevardul Regele Ferdinand No. 1.

Az angolok perfidül ismét a zsidóság hátrányára döntöttek

A Sirató-falat a mohamedánoknak ítelték

Londonból jelentik: Az a bizottság, amelyet Anglia a népszövetség jóváhagyásával a jeruzsálemi sirató-fal tekintetében fölmerült vita eldöntésére küldött ki, egyhangu határozatában megállapította, hogy a sirató-fal a mohamedán vallásalapítványhoz tartozó ingatlan.

A határozat szerint a sirató-fal ugy nevezett vakuf-tulajdon és az előtte levő járdával, valamint a marokkói negyeddel együtt a mohamedánoké.

A zsidóknak joguk van a fal közelében ájtatoskodni, de kerülni tartoznak a mohamedánokat zavaró szertartásokat, mint például a kosszarvu kürt fújását.

A falnak történelmi műemlékként való fenntartása a palesztinai kormány kötelessége. A kormány a javításokat a mohamedán legfőbb tanáccsal és a palesztinai rabbinálussal egyetértésben köteles végezteni.

Ez a hír megdöbbenetelte ismét a világ zsidó közvéleményét. Elkeserítő ez a részrehajlás és nem marad más választása a zsidó ágnak, minthogy összefogjon és minden erejével azon dolgozzék, hogy az angol vélemény a Népszövetségnél ne találjon visszhangra és a zsidó évezredes jogok respektáltassanak.

Különbön az ügygel legközelebbi számunkban részletesen foglalkozni fogunk.

SCHÜCK
orth. fiuinternátus
BUDAPEST VII. Kertész u. 32.

Fennállása óta összes növendékeink — köztük számos erdélyi előkelő zsidó család gyermeke, abszolút sikerrel vizsgáltak. — Szeretetteljes gondosság. — Mellékszámla nincs. — Jövő tanévre jelentkezés már most elfogadtatik.

Ussischkin szózata:

„Mindig lesznek zsidók szerte a világon, akik Palesztinába kíváncsnak, de nem lesz mindig elég föld Palesztinában a zsidóknak”.

Ebből az következik, hogy minden erőfeszítés árán minél nagyobb földtartalékot kell szerezni, — amíg nem késő.

Aki tehát a Zsidó Nemzeti Alap birtokállományát növelni akarja,

hagyatékban is gondoskodik róla.

Ezt legkönnyebben az életbiztosítással kapcsolatban lehet megcsinálni. Jelentéktelen negyedévi díjért, orvosi vizsgálat nélkül, aranykönyvi megörökítésre alkalmas összegű hagyatékbiztosítást köthet.

Felvilágosítást nyújtanak a K. K. L. biztosítási kirendeltségei a Phönix Életbiztosító Társaság vezérügynökségei mellett.

Arad	Bul. Regele Ferdinand 1.
Braşov . . .	Str. Vodul Mihail 34.
Cluj	Str. N. Iorga 16.
Oradea . . .	Str. Gen. Moşoiu 2.
Sátmar . . .	Piaţa Brătianu 2.
Sibiu	Str. Regina Maria 18.
Târgul-Mureş	Piaţa Regele Ferdinand 35.
Timişoara .	Bul. Ferdinand 11.

Értesítés

ארטה' כשר

Óriási áremelkedés a zsirpicacon!

A n. é. közönséget felkérem, hogy saját érdekében nyári כשר zsirszükségletét idejében szerezze be, amíg azt nálam még a régi árban kaphatják.

Friedmann Samu

baromfi és zsirnagykereskedő

ORADEA—NAGYVÁRAD, CUZA VODA 6.

A zsidóság útja — a zsidó sorsközösség felé vezet

Szeretném ezt az ügyet hűvös objektivitással, szenvedélymentesen megvilágitani, olyan tiszta logikával, olyan megcáfolatlan érvekkel, melyek előtt mindenkinek, aki e sorokat olvassa, meg kell hajolnia. A magyarságról és zsidóságról léssen szó e cikkben, a kettő viszonyáról. Már a tény maga, hogy a magyar zsidók szerint a zsidóság és magyarság közötti viszony ne volna taglalható, mert hiszen a zsidók azok a magyarok, megdől azon, hogy ők is állandóan felszínen tartják a kérdést.

„Ők” alatt mindkettőjüket értem. A zsidókat és magyarokat. Itt van például mindjárt a „legigazibb magyar”. A Sándor Pál. Meg a másik. A Dési Géza. Ők ketten tözsgyökeres igazi magyarok, de azért a zsidó kérdést fessegetik állandóan és a zsidóságot „védik”. Ez a gerince egész magyar politikájuknak. Sőt tovább megyek. Ők a „zsidó pártot” is képviselik. Mert ki merné tagadni azt a kétségbenvonhatatlan tény, hogy a „zsidó párt” létezett már a régi Magyarországon is, csak hogy akkor finoman és előkelően hangzó radikális demokráta és miegymás néven ismerték. Kik vezették ezeket a pártokat? Kik voltak tagjai 95 százalékban? Milyenek voltak a célkitűzései? Kiknek állott érdekében, hogy a demokrácia, a felvilágosodottság eszméi terjedjenek, kiknek állott érdekében, hogy a feudális uralkodó osztályt, a demokrácia és radikalizmus váltsa fel? Kiknek tett szemrehányást, kiket üldözött a nemzeti ébredés, ha nem a zsidókat, amiért demokráta, azaz „zsidó pártot” létesítettek és vajjon nem-e azért gyűlöltek, mert a párton keresztül akarták befolyásolni a régi Magyarország politikai strukturáját? Valjuk be, ez mind a zsidók műve volt. Érthető is volt zsidó részről, hogy a haladás szellemében a polgári pártok felé sodródtak. Logikus volt és a zsidó létfenntartási küzdelem velejárója. De ha így áll a helyzet, akkor miért dühös Dési Géza, amiért most ugyanezen eszméért nem egy ül-elvezésű és félutakon járó pártokat

toldoz-foltoz a zsidóság, hanem gerincesen kiáll a küzdőtérre és kimondja azt: hogy zsidó párt. Ebben benne van a demokrácia, ebben benne van a modern zsidóság minden struggle of life-je. Nem burkolt sisakkal, nem a látszat emancipációban talán alkalmas fegyverekkel, hanem levonva a változott idők minden konzekvenciáját, tisztán ráésmélt arra az egyedüli helyes és járható útra, mely a zsidó nép boldogulása felé vezet.

Most már tisztán látjuk, hogy a zsidóság világosan látja azt a megtett utat, mely annyira rányomta bélyegét a legutóbbi száz esztendő történéseire. Akkor még a gettó sötétsége uralkodott szerte a világon. Nem volt gondolkodni valója a zsidóságnak. És nem is választhatott magának más sorsot, mint azt, amit a befogadó nép a gettó falain át számára bekiáltott. Minden jog nélkül tengődött a gettó-zsidóság, levonta létének minden keserű konzekvenciáját, mely nem volt más, — hiszen nem is lehetett más, — mint egyszerűen és érthetően: zsidó, zsidó, zsidó!

De jött a felvilágosodottság korszaka. Amikor kitarultak a gettó falai és kiözönlött az addig sárgafoltos, elnyomott tömeg. Pihent energiájával habzsolta, telikézzel markolta a „kultura” áldásait. A XIX. század nagy fejlődési korszaka volt ez. A magyar zsidóság együtt épített a magyarsággal. De nemcsak épített, hanem tempót is diktált. Adott és kapott. Adta csiszolt esztét, adta rátermettségét, adta minden ősenergiáját, adta minden tehetségét és képességét és építettek együtt, karöltve, megértően. Eltekintve Tiszaeszlártól és eltekintve a burkolt antiszemitizmus ezernyi

ki nem tapintható nüanszaitól, a lényeg mégis csak az volt, hogy a magyarság befogadta a zsidóságot, felhasználta építő erejét és adott érte jólétet, polgárjogokat és érvényesülési lehetőséget. A békebeli Magyarország e téren valóban mintaképe lehetett a világ népeinek. A zsidóságnak kétségtelenül meg volt az érvényesülési lehetősége. Adott a magyarságnak és kapta cserében érte mindazt, ami egy kulturállamban kijár.

Aztán jött 1914. A háború. Összeomlás. Forradalmak. Egy nagy korszak zárult le 1918-al. Az országot felarabolták. Hazugság és rágalomok legsötétebbje, a „zsidó destrukció” kapott lábra, bár a józanok előtt tisztán látszott, hogy a zsidóság nem járult hozzá a tragikus folyamathoz. Sokkal nagyobb erők és sokkal eruptívabb befolyások döntöttek akkor. Az egész Károlyi-forradalom, a Kun Béla éra egy tragédia végkifejlődése volt. Nem a zsidók csinálták a történelmet, hanem a történelem vetette fel az embereket. Játékszerei voltak egy rettenő kataklizmának és bornírtság, nagyfokú rosszindulat és az irigység évtizedeken

Értesitem mélyen tisztelt vevőimet, hogy

áramat mélyen leszállítottam!

Kérem kirakataimat állandóan figyelemmel kíséreni!

Divatkalapok
már 200 leierért

HOLLÓS uridivat-üzlet

SALOM ASCH:

Ráchel anyánk sirjánál

Szombat éjjel, mikor az égen a csillagok és az ablakokban az olajmécsek pislogtak, fölnyergelték a szamarakat és kilovagoltunk Jeruzsálem városából. Bellehem irányába lovagoltunk, hogy már az első napsugarakkal Ráchel anyánk sirjánál lehessünk.

Most először lovagolok ezen az úton, de nem idegen e táj. Nem idegenek a szántóföldek, sem a völgyek; nem ismeretlenek előttem az olajfák és az éj sem idegen fejem fölött. Hisz a Bellehembe vezető út ez, melyen Jákob atyánk Ráchel anyánkat eltemette. „Az úton földelte el, az úton, mely Ephrat felé vezet.” Bellehemet gondolta. Nem látod amott a szombati ruhába öltözött nőt szombati főkötőjével a fején? Nem Ráchel anyánk-e az, mikor sirjából fölemelkedik és az elüzlött gyermekei után tekint és kezeit fölemeli a Világok Urához?...

Ráchel anyánknak nagy szava van Nála. Senkit sem hallgat úgy meg, mint őt. Emlekszel nagy küzdelmére, amit azon az éjszakán vívott, mikor a Szent Templomot lerombolták és elküldte Jeremiást, hogy az ősatyákat felébressze... S nem látod a fekete árnyat az olajfák között?... Talán Jeremiás próféta az, a Bellehembe vezető úton?... Az atyák nem segítettek... Akkor jött Ráchel; Igen Ráchel anyánk jött. Az Úr elé állott és szólt:

— Világok Ura! Te tudod, mennyire szeretett engem e Te szolgád, Jákob és hét évig szolgálta atyámat érettem. És mikor eltelt a hét év, akkor hallottam csak meg, hogy nem engem, hanem Lea testvéremet

akarja atyám hozzáadni. Megegyeztünk bizonyos ismertető jelekbe, hogy ezáltal atyám ne téveszthesse meg. De megbánást éreztem, sajnáltam testvéremet és hogy ne szégyenítsék meg, elárultam Leának az ismertető jeleket, hogy Jákob ne tudja, hogy Lea az...

Beszéltem helyette, hogy hangját se ismerje fel... S nem voltam féltékeny... s nézd, pedig én csak ember fia vagyok, vér és hús, földből és hamuból alkottál és mégsem haragudtam. — Miért haragszol Izraelre, mert idegen isteneket imádozt? Mit árt neked a bálványkép, az a semmi s ezért üzöd el gyermekeidet és hagyta, hogy ellenségei azt tegyenek vele, amit akarnak?...

És a szántóföldek amott a távolban ködbe burkolóznak, elmosódnak a horizonton. Az éj lobog fejem fölött. Csillag, csillag mellett. Olajfa áll magányosan a szántás közepén és halk imáját mondja el.

Ködbe, éjbe merült mezők, meséljetelek! És te magános fa a szántó közepén, árnyékosba akarok leülni és susogó leveleid meséljenek azokról az időkről és eseményekről, melyek ezen az úton történtek... arról az időről, mikor nép volt Izrael és országa az ő országa.

Az arab hajja a szamarat és énekel. — Hallgass! Arab szolga, hallgas! Ne zavard álmaidat egyhangu vággyalteli daloddal!...

— Nem látod amott a fekete árnyakat, melyek az olajfák mögött bujkálnak?

— Egy férfi az: Nézd arcát, mikor a csillagok felé fordítja. Nézd homlokát, mely halvány arcát koszoruzza. Ezüstfém szakkála világít a csillagok fényénél. Nem tudod, kicsoda? Nézd, mit hordoz utizsákjában? Olajkorsót, aranykopját és egy kürtöt.

— Merre tartasz olajkorsóddal, kopjával és kürtöddel?

— Megyek, hogy királyt koronázzak Izraelnek.

— Ki a királyod, öreg, kit koronázni akarsz, a sötét éjszakán, magányos rejtékben?

— A nép fiai közül való. Nem előkelő család sarja. Egy fiu, kis fiu Isai házából, fekete, göndör a haja és feketén csillognak szemei és juhokat őriz...

— És ott a földek között emelkedik Saul halma. Ott nyugszik egy király és serege, csatából jöttek félig holtan és Isten szellemétől elhagyottan. Isten dicsőségét elvitte a próféta a hegyről és köpenye alá rejti, Bellehembe viszi, hogy ott a fiu fejére tegye, a fekete szemü és fekete juhásztor fejére.

— Fel Bellehembe; fujj trombitáddal! Induljunk a város kapujához. Próféta jön falaid közé, hogy fiaid közül egyiket királlyá szenteljék Izraelben.

— Hallgass, hallgass, arab szolga, hagyd már abba unalmas, egyhangu dalodat! Ne zavard össze gondolataimat! Hisz a bellehemi úton vagyunk. Itt minden kavics igazolja előtted, hogy ki vagyok és kitől származom.

Királyfi zarándokol fogságából anyja sirjához...

Megérkeztünk Ráchel sirjához. Kicsiny és szerény az imaház, amit Montefiore emeltetett föléje. Kupolája kiemeli a sírhelyből, melyben áll. A vasajtó kinyílik. Belépünk. A falakat kis atlasztakarókkal és bársonnyal agatták tele, vallásos ajándékok, melyeket a gyermekek hoztak anyjuknak. Egyetlen község s egyetlen egyesület sem hiányzik, sem Izrael országából, sem a Golusz országából. És a falakról leolva-

át felgyülemlött szadizmusa tombolt a szép ország szűkrezabott határain belül. Kitért a gyűlölet és igaztalanul, feledve mindent; jött a terror, a megtorlás és gyűlölet. A tehetséges zsidó ügyvéd, mérnök, orvos miatt jött a numerus klauzus. Nincs egyetlen állama a világnak, ahol numerus klauzus lett volna, az egy Oroszország kivételével s most a zsidóság „Eldorádójában” kellett ezt a szégyent megélnie, annak a zsidóságnak, mely országáért annyit áldozott. Azt vagyunk bátrak kérdezni, hogyha számolunk is azzai, hogy az elkeseredés akkoriban nagy volt, miért nem higgadtak le a kedélyek mind mostanig? Elvégre 13 esztendő nagy idő, de mint tudjuk, az azóta felnőtt generáció még jobban gyűlölködik mint a régi.

Dr Dési Géza exponált magyar képviselő léteire beleavatkozik az erdélyi zsidóság belügyeibe. Ugyanaz a Dési, aki a lehető legerélyesebben kelt ki annak idején az ellen, hogy a külföldi zsidóság beleavatkozzék a magyar zsidóság numerus klauzus és egyéb ügyeibe. Azért tiltakozott, mert azt mondta, hogy ő és társai elég érettek ahhoz, hogy a magyar zsidóság eme nehéz korszakában vezessék és a magyar zsidóság sorsát enmaga határozza meg és kiverekedje jogait és kivédje az őt ért sulyos támadásokat.

Nos hát azt izenjük mi erdélyi zsidók dr Désy Gézának, mi is felnőtünk már, mi is kinőtünk a tévelygések gyermeknadrágjából, mi is látjuk a világ sorsának kialakulását, ha másképen is mint ő gondolja. Nem fogadunk el leckét és nem fogadunk el utmutatást attól az új Désy Gézától, aki nem tanult semmit, de mindent felejtett. Nem fogadjuk el prókátornak azt a Désit, aki régen nem az, aki volt. Lehet még ragyogó szép férfi, lehet még stentori hangú szónok, de mi véres, keserves éven át kinőtünk a tűzijátékos, játékos, politikálgatásból. Az erdélyi zsidóság sorsa tehát a mi sorsunk, nem lehet kötve, egyetlen kegyelmes ur kérlekalásánához sem, mi kijártuk az élet iskoláját, minékünk nem „az urak huncfutása” a politika. Mi életünkkel, egzisztenciánkkal, vérünkkel és jövőnkkel játszunk; immáron 13 esztendeje

som a panaszt: És Te? miért nem teszel tehát Te is eleget kötelességednek?

Világosság van az anya kis imaházában. Mert péntekesténként gyertyagyújtás-kor neki szentel minden zsidó asszony egy-egy lámpácskát. Csüngenek a lámpák és égnek naplementétől napfeljöttéig a takarók között. Csillogó fény önti el a sirt.

Magas és kerek a kő, melyet Jákob atyának Ráchel sirjára állított. Olyan, mintha kőből faragott koporsó volna. Megszámlálhatatlan lélek lebegi körül s kik ott voltak anyjuknál, nevüket a kőbe karcolták és titkos leveleiket a kőnek hézagaiba és likacsaiába dugdosták.

Hűvösség és csend honol a kicsiny házban. Az apró lángok sercegése és lekek lélegzetvétele hallható.

És minden éjjel pontosan a tizenkettedik órában felkel Ráchel anyánk a sirjából, halotti ruhájában, szombati főkötővel a fején, kimegy a bellehemi országútra és látja a sok szenvedést, melyet Nebuzaradán hoz a zsidókra, mikor a Goluszba üldözi őket és kezeit ég felé emeli.

Gondolat villámlik át agyamon: hány óra van?... Talán...

— Jó estét gyermekem. Honnan jössz?

Körülnézek. Királyi termetű asszony áll előttem. Ktrálynői homlok sugárzik az alacsony csipkefőkötő alul és fekete selyemruhájának ráncaiba az éj titokzatossága rejtőzik. Kezeit magasra tartja, hogy áldást osszon.

Ne féljete! nem Ráchel anyánk volt. A lovitsi rabbiné, ki itt az imaházban szolgál, az olajlámpákat gyújtogatja és a takarókat akasztja föl...

S imakönyvet ad kezembe:

— Mondj belőle egy zsoltárt, egy zsoltárt...

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

páralan szénsavas radioactív sós-vasas forrásvezekkel. — Biztos gyógyhatás szervi elhízásos ér-
elmeszedéses szív- és vérkeringési zavaroknál. — Vesebaj, vérérgényesség, izomszűz, hólyag-
hurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség, a változásos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok
(Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós-vasas fürdők, ivókurák,
szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árrakkal,
Uj modern uszoda napfényes stranddal.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig. — Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. Fürdőigazgatóság
Buziás, Bánát.

nem politikai kedvtelésből, hanem történelmi szükségszerűségből. Mi itt Nagyváradon tudjuk jól ki volt Désy Géza! De csak volt. Igenis volt 1905-ben, mikor a Kristóffy-kormány idején itt a váradi piactéren esküdött örök hűséget az általános titkos választójognak, a demokráciának, a fejlődésnek és mind annak, hogy új modern Európát segít teremteni a feudális Magyarországon. Zászlóbontott akkor a „zsidópárt” érdekében, melynek akkor demokrácia, vagy felvilágosodott polgáriasság volt a neve.

De hova lett a régi Désy Géza? Elment és ahogy lassankint eljutott a „beérkezetség” magasságába, úgy távolodott el régvallott elveitől, úgy került bele a feudális magyar politika utvesztőjébe. Hol van a régi Désy Géza, aki elvesztette azt a levegőt és hangulatot, mely lehetett jó anno dacumal és még radikálisabbra kellett volna áthangszerelni 1918. után. Viszont a magyar zsidóság vezeterei kétségtelenül retrográd irányba haladtak. Ők nem vették észre, hogy megfordult a világ körülöttük. Ők még mindég a régi feudális urambátyamos világ virradatát várják, hol elkél egy-két házizsidó. Ki jó szónok, jól érti a szívek zenéjét, az boldogul. Mi azt mondjuk, hogy azon ma már csak a vidéki szatócsnék illetődnek meg. A héber idézetek egy országgyűlési képviselő szájából meghatotta nagyapánkat, mi azonban — kisebbségi sorsra jutott zsidók, — hej de kinőtünk ebből a világból.

Mi csak azt tudjuk, hogy mikor az új impérium kezdetén az erdélyi keresztény magyarság kenyerét veszve ödöngött az uccákon, akkor a zsidó vállalatok helyezték el őket ezerszámra, hogy éhen ne halljanak. Mi tudjuk azt, hogy az erdélyi magyar színházat, az erdélyi Szépművészeti, az erdélyi megmozdulások csaknem valamennyit a zsidóság vitte előbbre. Itt minden üldözés dacára dolgozott, küzdött a zsidóság a magyar iskoláért, a magyar sajtóért, a magyar életért. Mártirokat teremtett az erdélyi zsidóság és a hála az volt érte, hogy odaát kirekesztették őket mindenünne, ahonnan csak lehetett. Nem beszélék Orgoványról, meg Siófokról, nem beszélék a Britaniáról és a többi rémségekről, csak Gömbös Gyulának néhány hónapeltől megnyilatkozását idézem, aki azt mondta, hogy Magyarországon a zsidó az zsidó, de az utódállamokban legyen magyar. Meg azt említem meg, hogy vitézi székbe nem juthat zsidó. Meg azt, hogy elvonják az életlehetőségeket a kitűnő magyarzsidó iparos és nagyszerű zsidókereskedő elől, kik annyit segítették építeni a régi Magyarországot.

Dési Géza és a többiek mind ott Pesten, a Lipótvárosban még nem járták végig 1918. óta Erdélyt. Itt minden eldugott kis faluban tudja a zsidó korcsmáros, hogy mikor a numerus klauzust tárgyalták a magyar parlamentben, akkor az egységespárti Dési nem volt sehol. (Igaz, hogy ezt Pesten is tudják s azóta ott sem az, aki volt). Elbujt. Nem mint a régi mártírok, kik maglyahalált haltak, neki csak egy mandátumot kellett volna feláldozni a zsidóságért és azt sem tette. Ezért nem lett pesti hitközségi elnök. Sándor Pál mondotta viszont néhány nappal ezelőtt, hogy inkább feláldozza zsidóságát, minthogy magyarságát egy jöttányit is mérsékelje. Mi erdélyi zsidók, mindent látunk és mindent tudunk. Mi józanul látjuk és a keserves zsidóságunkért

folytatott életküzdelmek megtanítottak bennünket arra, hogy ne a klubfőtelekből nézők szemüvegén át szemléljük és rajtuk keresztül érezzük az életet. Nem lehet nekünk már dirigálni. És főképen nem a számunkra új mentaítású egységespárti Désinek, aki semmit nem lát, ami most történik, hanem mindent levetett, ami benne érték volt.

E sorok írója, a képviselőválasztások előtti agitációs kampány folyamán sok nagy és kis községet bejárt. Elmondhatom, hogy ott már rég tudják, (talán sohase tudták), hogy nem a mézes-mázos szavú Dési Géza képviselik az erdélyi zsidó lelkeket. Ott már mindent jobban látnak és tudnak, mint azok, kik nem értik meg, hogy mi ment végbe a 300,000-nyi erdélyi zsidó lelkében 12 esztendeje. Dési képviselő urnak nem lehet egy reakciós kormányt támogatni és közben a régi kutra hivatkozni, melynek vizét ittuk s közben az asszimiláció számunkra jéghideg, számára langyos vizében lubickolai. *Itt már mi új üdítő tiszta vízzel rendelkező kultat ástunk magunknak. Új utakon járunk, nem a régin, mohával begyepesedtetten.*

Azok, kik mint új kornak hirdetői járnak itt, látják és tudják, hogy most már tisztán lát a zsidóság. Itt nem lehet pesti izenetekkel befolyásolni a kedélyeket. Ahogy Fildermann üzenetét sem vették komolyan, ki „fajromán” léteire nem átalotta beleszólni a mi dolgainkba. Mi sem egyikből, sem másiktól nem kérünk! Nekünk erdélyi zsidóknak ne avatkozzanak bele a dolgainkba sem Pestről, sem Bukarestből. Mi járjuk a magunk utját, hol csalódás nem érhet bennünket soha.

Mi zsidók, önérettel és bátran, levonva ennek minden végső konzekvenciáját: *zsidónak valljuk magunkat!* Egyszerűen, tisztán és érthetően zsidónak. Nem beirotnak lenni a magyarországi egységes pártba és nem beirotnak lenni a romániai liberális pártba!

Nem, nem és ezerszer nem! Mi meggyünk a mi tiszta, nyilegyenes utunkon, mely járható és amelynek végén egy emberségesebb korszak virradhat reánk. Nagyon tisztán, nagyon józanul látjuk mi a jövődőt, mely kétségtelenül és mindenkoron bennünket fog igazolni.

És hogy ez nem frázis, annak legbiztosabb jele: az erdélyi 25.000 zsidó szavazat, mely a zsidó pártra esett. Ez az érvünk, ez a mi erősségünk. És ezen a szilárd bázison megtörik minden intrika, minden felidézése a régi multnak, mely örökre elmúlt. Érti ezt Dési Géza dr ur?

Érti? Mert ha most nem, úgy soha sem fogja megérteni.

Leitner Zoltán.

ארמיה כשר

Hungária Étterem
SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. SZ.

Utazóknak
10%
engedmény.

25-45

Csődtömegkiárusítás

Mindenféle vasárak, szerszámok, bútor-, ablak- és
ajtóvasalások, háztartási cikkek, románcedények
minden elfogadható árban kiárusítatnak!

volt **Schwartz és Ullmann**
vaskereskedés
Nagypiac-tér 8. szám.

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Szíván 27, június 12.

Szombat, Szíván 28, június 13.

Heti szidra: שלח

Heti háftóra: וישלח יהושע בן נון

Szombat kezdete:

tűzlet bezárás 7.25

gyertyagyújtás 7.30

Isteniszület kezdete 7.35

Szombat befejezése 8.35

— **Terjesszék és szerezzetek előfizetőket az erdélyi ortodox zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a „Népünk“-nek! A „Népünk“-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!**

— **Megjelent a zsidók világstatisztikája.** Az amerikai zsidóság legfőbb szervezete, az American Jewish Comitee (Amerikai Zsidó Bizottság) most adta ki a statisztikai hivatal utján a zsidók 1930 évről szóló statisztikáját. Külön fejezet foglalkozik az Egyesült Államok statisztikájával, ahol 4,5 millió zsidó lakik és külön az európai zsidókkal, akiknek a száma 7,200,000. Az egyes városok összehasonlító statisztikájából kiderül, hogy első helyen áll Varsó 309.000 lakossal, utána Budapest 217.000-rel, Bécs 201.000-rel, Lodz 155.000-rel. — A legnagyobb a zsidó lakosság procentuális arányszáma Csernovitzban, ahol az összlakosság 47%-át alkotják. — A palesztinai zsidóságról érdekes fejezet szól. A palesztinai zsidó lakosság száma 161.000. Az 1929 évben 5200 zsidó vándorolt be Palesztinába. A statisztikai munkát Harry S. Lenfield, az amerikai zsidó statisztikai hivatal vezetője szerkesztette.

— **Elnök helyett — kollégium.** New-Yorkból jelentik, hogy az amerikai cionisták vezére Julian M. Mach bíró, a „Paris“ hajóra szállt, hogy a XVII-ik világkongresszusra idejében megérkezzen. Elutazása előtt kijelentette a Zsidó Távirati Ügynökség tudósítója előtt, hogy egy executive elnök helyett, azt ajánlja, hogy kollégium vegye át a cionista szervezet vezetését.

— **Kaddis egy katolikus bárárt.** A londoni zsidó sajtó különös esetet jelent Bécsből. Van egy kis zsidó templom Bécsben — írja az egyik londoni zsidó lap —, ahol minden mazkir alkalmasból megjelenik két ferencrendi szerzetes és hangos szóval kaddist mondanak. Ennek a különös jelenetnek magyarázata az, hogy báró Tauszig Ottó kitért zsidó 1909-ben azzal a feltétellel hagyta vagyonát a ferencrendiek szerzetére, hogy érte állandóan kaddist mondanak. A hír mindenestre megerősítésre szorul, mert a bécsi hitközség vezető köreiből nem bírnak tudomással erről a különös rendelkezésről.

— **Weizmann megoperálták.** London, május 30. Szükszavu távirati jelentés számol be arról, hogy dr Weizmann Chaimon, a cionista mozgalom vezérének, egyik londoni szanatóriumban műtétet hajtottak végre. A jelentés szerint a operáció sikerült és a Jewish Agency elnökének állapota kielégítő. Kezelő orvosai remélik, hogy részt fog vehetni a bázeli kongresszuson. Itt említtük meg, hogy Weizmann Chaim professzor sógora egy palesztinai kirándulás alkalmával autószerencsétlenség áldozata lett. Tibériás közelében az autó relytélyes körülmények között felborult és a kocsit vezető fiatalasszony szörnyethalt. A kíséretében lévő angol helyőrségi tiszt értetlen maradt.

Németországban tanult legujabb módszer szerint

fest, vegyileg tisztít VÉGH
Bémer-tér 2. Liliom-utca 5. TELEFON 2-17.

— **A varsói hitközségi választások eredménye.** A napokban zajlottak le a varsói zsidó hitközségben a választások, amelyekben feltűnően csekély érdeklődés nyilvánult meg. A hitközségnek 69.431 szavazásra jogosult tagja közül csak mintegy 32% jelent meg az urnáknál. A választási küzdelemben 20 párt vett részt és a végeredmény a következő: A képviselőtestületbe 19 Agudas Jisrael párti, 12 cionista, 4 mizrachista, 3 pártatlan vallási, 2 „Mózes vallású lengyel“, 2 demokrata, 2 chaszid, 2 Poale Cion és néhány apróbb párt képviselője. Összesen 50 mandátum került betöltésre. Minthogy egyetlen pártnak sincs meg az abszolút többsége, a hitközség vezetősége csak a pártok koalíciójából alakulhat meg.

— **Az ezer családtelepülés Palesztinában.** London június 6. A londoni telepítő társaság, amely a newyorki Palesztina Economic Corporationnal együttesen viszi keresztül az ezercsalád letelepítését Palesztinában, dr Maurice B. Hextert bizta meg képviselővel. Dr Hexter június 3 án érkezett Palesztinába és megérkezése után haladéktalanul megkezdődött a telepítési munka. A londoni telepítési társaság vezetői Simon Marks, Israel Sieff és Harry Sacher, de ugyancsak a társaság kebelébe tartozik egy német csoport is, amelyet Max. M. Warburg, Oskar Wassermann és dr Bernhard Kahn vezetnek. Az Emergency Fund 50,000 fontot jegyzett a telepítési vállalkozásra. A tervek szerint a tengerparti síkságon fekvő kolóniákat fogják kiépíteni a telepítéssel. Hat év múltán minden telepés már abban a helyzetben lesz, hogy saját parcelláján, amely összesen hét dunam narancsültetvényből és három dunam háztelekből, udvarból és kertből áll, minden segítség nélkül gazdaságilag önálló életet folytasson.

— **A lengyel zsidóság multjából.** A lengyel zsidóság népszámlálás előtt áll. Ebből az alkalomból érdemes feleleveníteni néhány epizódot ennek a sokat szenvedett népnek regényes történetéből. A XV-ik században 20.000 zsidó élt Lengyelországban. Egy évszázaddal később Bátor István magyar király jogára alatt már 100.000 zsidó élt és a lakosság 3,5%-át alkották. Krakkó volt a lengyel zsidóság központja, melynek 5000 zsidó lakója volt. A XVI-ik században Chmielnitzky kozák pogromai elpusztították a lengyel zsidóság felét; 220.000 zsidó vesztette el életét ezalatt a pogrom alatt. Mikor 1702-ben Lengyelországot először felosztották, Mária Terézia jogára alá 180.000 zsidó lélek jutott, de több mint félmillió zsidó maradt orosz fenhatóság alatt. 1772-től 92-ig, 20 év alatt a lengyel zsidóság száma megkétszereződött. Ebben az időben már a lengyel zsidók száma elérte az 1 milliót. Mikor Napoleon 1810-ben Varsóba érkezett, hogy ott új lengyel államot alapítson megkérdezte, hány zsidó él Lengyelországban. — Egymillió, felség — felelte Potoczky gróf.

— Sajnálom, hogy egymillió okos emberetek van — mondotta a császár — és nem tudjátok őket eléggé értékelni.

Száz év múlva Lengyelország területén már hárommillió lett a zsidók száma és ez a szám azóta is egyre növekszik.

— **Zsidó siketnémák konferenciát tartottak Prágában.** Május 24-ike és 26-ika között a világ minden részéből összesereglettek a zsidó siketnémák. Belgiumból, Német, Magyar, Lengyel és Csehországból sereglettek össze a siketnémák és megvitatták szerencsétlenségükből kifolyólag őket ért sérelmeket. 1930-ban megalakult előkészítő bizottság, melynek székhelye Krakkóban van, különféle előterjesztéseket tett, a siketnémák állásközvetítője, téves diagnózisok stb. ügyében. A kongresszus a világszövetség elnökévé Erwin Kaisert választotta meg, díszelnöknek dr Felix Reichet, a berlini siketnéma-intézet igazgatóját. Elhatározták, hogy 1934-ben Berlinben nagy világkongresszust hívnak egybe.

— **A Fumosan nikotinmentesített cigaretták újabb szenzációsan jók**

— **Egy millió dollár zsidó jótékonycélokra.** Newyorkból jelentik: Nem régen Japánba való utazása közben meghalt a nagy newyorki textilcégnek a tulajdonosa, Morton Meinhard. Végrendeletének felbontása után kitént, hogy zsidó jótékonycélokra egy millió dollárt hagyott hátra.

— **Emésztési nehézségek,** gyomorfájás, gyomorégés, rosszullét, fejfájás, idegizgalmak, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes „**Ferenc József**“ keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes útra tereli, felfrissíti a szellemet és egészséges álmat hoz. Az egyetemi klinikákon végzett kísérletek bizonyítják, hogy alkoholisták a „**Ferenc József**“ víz használatára folytán éhségérzetüket majdnem teljesen visszazerezték. A „**Ferenc József**“ keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható. 30

ארטה' כשר

Restaurant

Oradea, Zöldfa-ucca 10

GROSZ

Timișoara, Lloyd-sor 8

Utazóknak 10% engedmény.

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában

Engros
Endetail

Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

GROSZ DÁVID

s z a l m a k a l a p p y á r

Satu-Maro, Str. Petru Rareș 35/37

Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 50-12

Hackmayer uri szabó Oradea
P. Reg. Maria 2.

Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

— **Amerikaiak részvétele a cionista kongresszuson.** New-Yorkból jelentik. Az ideai sékelkampányban 114.000 sékelt adtak el az Egyesült Államokban. Így 38 delegátust küld a XVII. cionista világkongresszusra. Az egyes csoportok között megállapodás jött létre, mely szerint nem fognak választást tartani, hanem közös megállapodással 20 klall cionistát, 8 mizrachistát, 5 poalé-cionistát, 3 ceiré-cionistát és 2 revizionistát küldenek ki a kongresszusra.

— **Dr Kenéz Kurlaender Ede 60 éves.** Dr Kenéz Kurlaender Ede, a Szombat kitűnő tollu szerkesztője a napokban ünnepelte 60. születésnapját. Dr Kenéz kiváló értéke a magyar újságírásnak, aki a maga különleges egyéni stílusával országos nevet vívott ki magának. Mint az előkelő nagyváradi Kurlaender család gyermeke, ifju korában a zsidó tudományokban nevelkedett, nagy zsidó ismeretekre tett szert, majd ügyvédi oklevelet nyert. Előkelő szerepet vitt Bihar megye politikai és közgazdasági életében, de folyton új utakat kereső lelke, az újságírás felé vonzotta, ahol csakhamar kivívta a szakkörök teljes elismerését. Négy évvel ezelőtt alapította a Szombat című lapot, amelynek az ő sajátos írásai adnak különös értéket. Kollegiális szeretettel üdvözljük születésnapja alkalmából.

— **Furcsa eset.** A bécsi egyetemen legutóbb ismét zsidóellenes tüntetések voltak. Különböző jelvényekkel felszerelt egyének heves ordítások között járták be az egyetemi tantermeket és mindenütt zsidó vért szomjaztak. Nem zavarta őket, hogy a tanár éppen előadást tartott és így nyitottak be előadás közben az egyik terembe ezzel a kiáltással: „Ki a zsidókkal!” A tanár finoman elmosolyodott és így szólt: „Önök, uraim, hiu ábrándokat kergetnek! Ha gyakrabban szerencsétlenné nagybecsű megjelenésükkel ezeket a termeket, úgy tudhatnák, hogy jelenleg a katolikus teológiai fakultáson tartózkodnak.”

— **A fürdőközönség kedvence a Fumosan denikotinizált cigaretta.**

— **Müncheni uccai jelenet.** Nagy hire van Münchenben a Schwartz-féle étteremnek, amelynek legfőbb vonzóereje a kitűnő sólet. Ez a specialitása olyan híres, hogy még Hitler legvadabb követői is odajárnak gasztronómiai élvezeteiket kielégíteni. Így esett meg, hogy amikor München uccáin forrt a zsidógyűlölet s egy Hitler-csapat éppen a Schwartz-féle étterem előtt haladt el, az ajtóban álló Schwartzné a legnagyobb tiszteletet élvezte a tüntetők között, akiknek harci kiáltásuk így módosult: „Le a zsidókkal! — Jó estét, Schwartzné asszony! — Vesszenek a zsidók! — Kezét csókolom, Schwaz nagysád!” A tüntetők így vonultak el a vendéglő előtt, egy része pedig ezekkel a kiáltásokkal vonult be a vendéglő megterített asztalai elé.

— **A Football játék szombaton.** Jeruzsálemben nagy felháborodást keltett, hogy még mindig folyik a labdarugás szombat napján, a különböző sporttereken. Az orthodox körök elhatározták, hogy minden erővel megfognák akadályozni, hogy a jegyeket erre e célra eladhassák. Legutóbb már rendőri segédlettel tudták csak megakadályozni a jegyeladásnál és a játéknál a tumultuózus verekedést. Kook főrabbi ismét interveniált, hogy szüntessék be a játékot s remélhetőleg közbelépésének meg is lesz az eredménye.

— **A revizionisták győzelme Dél-afrikában.** A XVII. cionista kongresszusra kiküldendő delegátusok között három revizionista van. Öt mandátum jutott a többi pártokra. A legutóbbi kongresszuson Dél-afrikából csak egy revizionista volt.

— **A nemzeti szocialisták legnagyobb gondja.** Még 1914-ben megjelent egy könyv a Kyffhäuser könyvkiadóvállalat kiadásában, melynek címe „Semi-Gotha” volt. Ebben a könyvben igen sok német nemesi családról kimutatják a család-fák levezetésével, hogy zsidó vér folyik ereikben. Így az 1851-ben Triestben született Hoyes György gróf felesége Whitehead leány volt és így Bismarck Herbert herceg ereiben zsidó vér folyik, mivel nevezett angol főúri hölgy a herceg nagyanyja volt. Tudniillik, a grófnő anyja Sir James Whitehead a londoni zsidó hitközség előjárója volt. Anyai részről is volt zsidó családi összeköttetése a Hoyes grófnőnek. Most Hitler lapja az „Angriff” el akarja vitatni a Semi-Gotha állítását és új nemzeti szocialista almanachot akar kiadni, mert a régi könyvben a Bismarck családon kívül, még számos más családnál is kimutatható hogy zsidó vér folyik ereikben. Ők ezt nagyon rossz néven veszik. Szégyelik. Ugy hisszük, a szégyennel nem sokat érnek, mert a tényen nem sokat változtathatnak. Ugy gondoljuk 50 év múlva nagyobb szégyen lesz, ha valakinek az őse nemzeti szocialista volt mint zsidó.

— **Eljegyzés.** KAIN RÓZSIKA Sámson és SPITZ SÁNDOR Magyarcsoholy (Jud, Salaj) jegyesek.

Marosvásárhelyen

az elit közönség találkozó helye

Farkas ARMD' KSH ÉTTERME

Transsylvania és Központi szállodák szomszédságában.

— **Helybehagyott horogkeresztesek.** Amsterdamban horogkeresztes lobogókkal feldíszített autón német kirándulók jelentek meg a Rembrandt-téren, egy, a zsidóság által lakott negyedben és antisemita jelszavak kiáltozása mellett a zsidóságot akarták provokálni. Nagy csoportosulás támadt és a horogkereszteseket oly annyira alaposan elverték, hogy csak rendőri fedezet mellett tudtak menekülni a helyszínről.

— **Zsidó színtársulat Oradeán.** A váradai zsidó közönségnek alkalma lesz a közeljövőben Leiner örökszép drámáját, a *Náhrot-Bovel-t* (Bábel vízeinél) élvezni, mely a világ összes zsidó színházaiban óriási sikereket aratott. A darabot legkitűnőbb tehetségekből álló társulat fogja előadni. Be akarják bizonyítani, hogy a zsidó színjátszás első helyen áll. Az érdeklődés óriási, különösen azoknál, kik e darabot már külföldön megcsodálták. E történelmi dráma a közeljövőben bemutatásra kerül.

— **Gyermek előadás Baia-Mare-n.** A nagybányai zsidó gyermekek példára érdemes cselekedettel igyekeztek a szegény zsidó gyermekek inséges helyzetén javítani. A pénzügyítésnek egy nagyon szellemes módján igyekeztek minél több mecenást a szent cél érdekében sorompóba állítani; május 31-én gyermekelőadást rendeztek, kisebb szindarabokkal, dalokkal, szavala-

tokkal és táncsal. A siker beváltotta minden vonalon a várakozást. A szereplők 7—9 éves kislányok pompás színészi készségről tettek tanulságot és a nemes cél érdekében tett fáradozásukért csak öszinte köszönet és hála illeti őket. Szerepeltek: Berényi Dudu, Fried Éva, Herskovits Klári, Mózes Évi, Salamon Lilly és Jucika, Weiszláz Kató. Az eszme és az előadás sikere Salamon Lilly javára irandó.

— **A palesztinai kongresszusi választások szenzációs eredménye.** Jeruzsálem, május 28. (ITA) Május 25-én folytak le Palesztinában a cionista kongresszusi választások. Igen erős volt a választási küzdelem, különösen a munkáspártok és a revizionisták között. Összesen mintegy 17 ezer sékelfizető szavazott le. A választások eredménye szerint a munkáspártokra 9000, a revizionistákra 3500, a Misrachira 1940, az általános cionistákra 1556 és a jemenita listára 838 szavazatot esett. Ezen eredmény szerint Palesztinában összesen 30 delegátust küld a kongresszusra és pedig 18 munkáspártit, 7 revizionistát, 3 általános cionistát és 3 misrachistát. Általános feltűnést keltett, hogy a klalcionisták oly elenyészően csekély számú szavazatot kaptak és így a mai vezetőséget támogató cionista párt alig három mandátumot tudott szerezni.

— **A Feketeerdő Üveggyár R. T. gyári lerakata Oradeán, Strada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-ucca) 5. szám alatt az elárusítást megkezdte. Eladás kicsinyben is.**

— **Összehívják a Legislative-t 1932-re?** A Times szerint, beavatott jeruzsálemi körökben azt a hihetetlen hírt költöztetik, hogy a népszámlálás után a törvényhozási tanácsot összehívják. Az arabok úgy nyilatkoznak, hogy csak az esetben vesznek részt a választásokon, amennyiben az ország fejlesztésében az arab érdekek fognak minden vonalon érvényesülni. A lap végül azt írja, hogy ez a kikötés, arra indítja az angol kormányt, hogy a Jewish Agencyvel folytatott tárgyalásoknál arab-barát álláspontot foglaljon el.

GRADO TENGERI FÜRDŐ — (ITALIA)

Continental Pensio

ARMD' KSH

8-3

Minden komforttal ellátott helyiségek, közel a strandhoz. Minden szobában vízvezeték, meleg édesvíz fürdők. Elsőrangú bécsi konyha! — Mérsékelt árak!

KÉRJEN PROSPECTUST

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiaruk legolcsóbb beszerzési forrásal

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

A legszebb zománccfényű gallérokat tisztítja

Mein gőzmosóda

Str. Viahuja 4 Szent János ucca

Remek újdonságokat hallatlan olcsó árban készít az

ELITE fűzőszalon

Viahuja (Szt. János u.) 23.
vagy: Str. Coşbuc (Szalárdi ucca) 18.
5-5 (átjáró ház)

Harisnyát, kötöttáru

olcsó gyári árakban

„Hófehérke” Harisnyaházban

ORADEA, SAS-PALOTA PIAŢA UNIRII.

Cégünk a „BIZALOM” kötelékébe tartozik

kezült, női és férfi fehérnemű, baba-keletyét, ridiküll, csipke, szalag és mindenféle rövidárukat

vásárolhat LEITNERNÉL

— **Limburg elnök és más zsidó népszövetségi politikusok Budapesten.** A budapesti parlament épületében mostanában folyt le a népszövetségi ligák nemzetközi szövetségének kongresszusa. Ennek a kongresszusnak több érdekes zsidó vonatkozása volt. A különböző nemzetek ligái között szerepelt a palesztinai népszövetségi liga is, melyet dr. N. Feinberg genfi egyetemi tanár képviselt. Ausztria zsidó népszövetségi ligáját dr. S. Frankfurter udvari tanácsos képviselte. A napirenden egy csomó olyan kérdés szerepelt, mely a kisebbségi jogok komplexumához tartozott. De ennél is érdekesebb zsidó vonatkozása volt a kongresszusnak, hogy ez évi elnöke, professor Limburg, a kiváló hollandi újságíró, szintén zsidó. Budapesti tartózkodása alkalmával Limburg professzor mindvégig a legmelegebb vendégszeretetet élvezte és érdekes nyilatkozataival az egész magyar sajtó behatóan foglalkozott.

— **Óbudai Freidinger Ábrahám családi ünnepe.** Budapestről jelentik: Az elmúlt szerdán a budapesti orth. hitközség elnökének, Óbudai Freidinger Ábrahámnak házában nagy vendégsereg gyűlekezett. A nagy tisztelgés fia, Sámuel Vilmosnak szólt, aki esküvőjét tartotta Sternfeld Mihály bécsi hitközségi (Schiff-schul) előjáró leányával Kátevel. A vendégsereg a lakásról a Kazinczy-uccai templom udvarba vonult fel, mely eddig nem látott módon volt feldíszítve virágokkal, koszorúkkal és girlandokkal. A templom előtt ünnepi ruhás lovasrendőrök tartották fenn a rendet. Az egész hitközségen kívül megjelentek Budapest város képviselőiben dr. Ripka Ferenc polgármester és ott látjuk a budapesti zsidóság vezetőit: Franckl Adolf országos elnök, Stern Samu udvari tanácsos, Dési Géza és a vidékről számos hitközség képviselőiben megjelent elnököket. Az esketési szertartást Schreiber Akiba pozsonyi főrabbi végezte, Strasser Salamon debreceni és Fuchs Benjamin nagyváradi főrabbi közreműködésével. A fényes esküvőn részt vettek még a magyarországi és a lecsatolt területek zsidóság rabbikarának képviselőiben többek között Süssmann Adolf, Weltz Izrael, Grösz J. pesti, Deutsch szabadkai, Schreiber Mózes egri rabbik.

— **A nagyváradi főrabbi Debrecenben.** Debrecenből jelentik: Az elmúlt szombaton előkelő vendége volt a debreceni orth. zsidóságnak, Fuchs Benjámint nagyváradi főrabbi, sógora Reichmann Vilmos szesznagykereskedő Majse Cvi fiának barmicvá ünnepén vett részt. A délelőtti Istentisztelet keretében a templomban Fuchs főrabbi remek charifűsz és magidűsz-drószóval szerzett élvezetet a híveknek.

— **A pesti orthodox-neológ huszonió.** A pesti izr. hitközség előjárósága a héten elhatározta, hogy a kaszusz-intézményeit felhagyja és az orthodox hitközségre bizza a hus-ellátást. Az alapszabályok értelmében az előjáróság elhatározatát sem a választmány, sem a képviselő-testület nem változtathatja meg s így — neológ részről — nem állja semmi sem útját a közös husellátásnak. A baromfivágás megmarad neológ kezelésben, ugyancsak a macosz-sütőde is. (A neológ hitközségi intézmények rituális felügyelete a hus-

tól eltekintve nem szenved változást. Így tehát nem kell félni — unifikációtól) Az orthodox hitközség rabbinátusa még nem döntött az ügyben s ennél fogva a kaszusz-unió keresztülvitele egyelőre még teljesen bizonytalan.

— **Egy jeruzsálemi héber napilap Magyarország tragikus harcáról és Bethlen gróf jubileumáról.** A Jeruzsálemben megjelenő „Haam” (A Nép) című napilap egyik legutóbbi számában vezető helyen cikket közöl ezalatt a cím alatt: „Hungaria bögdaluta hatragit” (Magyarország tragikus nagyságában). Ismereti a kisantant politikáját, melynek „nagy rabbijai” folyton Magyarországra figyelnek. „És mialatt a kisantant — folytatja a cikk — ilyen tanácskozással van elfoglalva, Magyarország gróf Bethlen miniszterelnök tízéves jubileumát ünnepli. A mostani Európában nincs nemzet, amely annyira megalázottnak érzi magát, mint a magyar nemzet. És Bethlen a háboru utáni Európának egyik legnagyobb politikusa. Akkor vette át a kormányt, miután hazája kettős szerencsétlenségen esett át: a rettentő békeszerződésen és a bolsevizmuson, a vörös és fehér terrorral. Lassan-lassan elmosódtak a két terror nyomai és akkor megkezdődött a propaganda Nyugaton Magyarországra javára. Élő nép nem csüggedhet a balsorsban.

Ha kellemesen és szagtalanul akar borotválkozni, akkor csak „MIRJAM” késnélküli borotváló-port használjon, mert ma már ezen borotváló-por úgy van preparálva, hogy a legérzékenyebb arcot sem sérti. Megrendelhető: SPITZ SÁMUEL festékereskedőnél. Careii-Mari. — Kérjen árajánlatot.

Berkovits-né ארטה כשר vendéglője

Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19

Izletes házi koszt!

Olcsó árak!

Utazóknak 10% engedmény.

16-7

Kölcsönöket

jelzálog vagy kezizálog fedezet mellett
előnyös feltételeket nyújt és

Betéteket

kedvező kamatozással és felmondás nélkül elfogad

Banca Centrală Soc. Anon.

ORADEA, Astoria (Emke) palota

Harisnyák, keztyük,

Selyem nadragok

bébecikkek, rövidárak,
nagy választékban és
olcsón

SZENSZKI-nél

SAS-PASSAGE

Értesítés!

ארתה כשר
Kossuth Lajos ucca 4. sz. 1. emelet, 5. ajtó alatt
megnyitottuk. Izletes házi kosztot adunk egy
abonnenseknek, mint házon kívül is. — Nérszállít
árak! Utazóknak 10 százalék kedvezmény.
Bankettek és esküvők rendezését vállaljuk.

A Mizrachi programja a XVII. kongresszusra

A Mizrachi célja a Zsidó-állam megteremtése a Tóra és a tradíciók alapján: Erec Jisráel-ben. A zsidó nemzet, a zsidó állam és a zsidó tanok szintézisében látja a Mizrachi a zsidó probléma megoldását. Egyetemben a többi cionista frakciókkal, arra törekszik, hogy népi öntudatra ébressze a már majdnem két évezred óta szunnyadó zsidó népet. A cionista szervezeten belül a tradicionális kultúrának igyekszik tért hódítani.

A cionizmus jelenlegi szituációjában a Mizrachi álláspontja a következő:

1. Egységet teremteni a különböző iránylatokhoz tartozó zsidóság között, hogy ezáltal is sietessük a szentföld rekonstrukciójának úgy ideális, mint materiális fejlődését.

2. Örömmel üdvözlö a Mizrachi a Jewish Agency kibővítését, amely a Mizrachi mozgalomnak a bázisát is megerősítette. Szükséges azonban, hogy az Agency vezetői áldozatkészséggel igyekezzenek a hivatásuknak eleget tenni.

3. A Mizrachi külpolitikai tevékenedésének célja, hogy a mandatórius hatalmat és a Népszövetséget arra bírjuk, hogy a gazdasági, szociális és kulturális országépítésünknek minden megnyilvánulását támogassa és szükség esetén megvédelmeztesse. Vagy pedig tegye lehetővé egy önvédelmi Légő megteremtését, ami még sokkal előnyösebb a zsidóságra nézve.

4. Az ország fejlődésének egyik legnagyobb akadálya a bevándorlás korlátozása. Nemcsak, hogy nem lenne szabad az angol kormánynak a bevándorlást korlátozni, hanem olyan lehetőséget kellene teremtenie, amelynek folytán egy nagyarányú produktív elem újabb bevonását tehetné lehetővé.

5. Szabad terepmentet kell engedni a cionista-programnak, mint az a világ minden nemzete által elfogadott mandátumban is benne foglaltatik és akkor a szentföld a fejlődésnek sokkal magasabb fokán fog állani. Nem merülnének fel annyi megoldhatatlan problémák! Az ország gazdasági viszonya annyira fejlett lenne, hogy az arab lakosságnak eszeágába sem jutna elégedetlenkedni.

6. Fontos azonban önmegtartózkodásunk nélkül és eszménk százszázalékosságának a betartásával békét kötnünk az arabokkal, akiknek azonban le kell mondaniok minden sovínisztikus politikáról. Ez természetesen nem kell, hogy lelohaszsa életstandardjukat, sőt sokkal magasabb nivóra emelhetik ez által. Oda kell tehát hatnunk, hogy az arabok elismerjék Palesztinára való történelmi jogainkat. És akkor nem lesz többé arabkérdés.

7. A nevelési kérdés is egy meglehetősen faktor. A cionista iskola egyáltalán nem elégíti ki a Mizrachi nevelési formákat. Tehát ki kell vinnia a Mizrachinak a már meglévők megerősítésén kívül, amelyet szintén le akarnak építeni, számarányunkkal viszonylatban újabb iskolákat, ahol a Tóra és a tradíciók által nevelt generáció kerül ki.

8. A kolonizációk terén is, ha nem is negligálnak bennünket teljesen, de nagyon kevéssel járulnak hozzá a cionista vezetők a Mizrachi koloniák felépítéséhez és segélyezéséhez, a certifikátok széjjelosztásánál is kevés protekciónk van, ott is ez a helyzet uralkodik. Ez ellen is fel kell emelnie majd a Mizrachinak szavukat Bazelen a XVII. Kongresszuson!

Ha a kongresszus ezen alapfeltételeket a legnagyobb objektivitással és részrehajlás nélkül fogja tárgyalni, akkor lényegesen javítani fog a cionizmus mai helyzetén és a Mizrachi ennek keresztülvitelével erős akaratának és lankadatlan erejének a tanujelét fogja adni. Mert a Mizrachi egy jottányit sem engedhet alapelveiből, amely a szent Tóra és a Zsidó-Állam!

A HIREK ALKALIKUS

Hebe gyógyfürdő

Ünnepélyes megnyitás június hó

Sângeorz-Bai Jud. Năsăud. Szentgyörgy-fürdő

14-én

Új komfortos villákkal, modern stranddal, tennisz- és kuglizó arénákkal, kiránduló autómobilokkal. Diétikus konyhák, olcsó árak, pontos kiszolgálás.

Vasúti állomás helyben, 50 százalék kedvezmény.

KÉT SZIGORUAN RITUÁLIS, MODERN ÉTTEREM NYILT MEG!

HÖFER gyermek hintőpor — lila dobozban — nélkülözhetetlen a csecsemőknél

Rövid hírek

Párisból jelentik: A kivándorló állomások figyelmeztetnek, hogy jelenleg a Kubába való kivándorlás nagy veszedelemeket rejt, mivel ott a gazdasági helyzete a zsidóságnak nagyon kritikus.

Brüsszeli jelentés szerint Belgium legmagasabb irodalmi kitüntetését egy fiatal zsidó író, József Schulsinger nyerte el, „Le Septenaire“ (A Schiwob) színművével, mely a Brüsszeli városi színházban lett kitűnő sikerrel előadva.

Május 24-én és 25-én tartották meg Londonban az angol cionista revizionisták második országos konferenciájukat.

24 zsidó család, kik a hebronai megszállások után visszatértek a szomorú emlékü városba, az elmúlt Sebuot ünnepek alatt arab szomszédjaik által üldözöltek és szerencsekívánataikat fejezték ki újabb letelepedésük alkalmából.

Zwi Maslianskynak, Weizmann tanítójának 75. születésnapja alkalmából New-Yorkban ünnepi bankettet rendeztek.

A lengyel kormány rendeletet adott ki, melyben megengedi, hogy a varsói, vilnai és grodnói tanítóképzésben az évvégi vizsgálatoknál héber nyelven is vizsgázhatnak a tanulók.

A lengyel kormány megtiltotta 200 zsidó családnak, hogy Königsbüttebe a vásárokat látogassák s ezzel kenyértelenné vált a sok zsidó család.

Az olasz cionisták rezolúciót fogadtak el, hogy a XVII kongresszuson támogatni fogják Kook főrabbit abbéli törekvésében, hogy a vallási kérdésekben respektálják Palesztinában a vallásos zsidóság kívánságait.

Azt a fekete falitáblát, melyen Einstein prof. Oxfordban a relativitás elméletét képletekben magyarázta, a Rhodes házban Oxfordban berámázva és üveg alatt elhelyezték, mint emléket a nagy tudós ottlétének.

A Zsidó Tudományok Kutatására alakult intézet Bukarestben elhatározta, hogy a zsidó tudományok további fejlesztése céljából új intézetet alapít.

Egyik német bíróság újabban kimondta, hogy vallási házasságkötés polgári házasság nélkül érvénytelen.

A zsidó vallás gyalázása miatt, a berlini hitközség bűnvádi feljelentést tett a „Völkischen Beobachter“ és a „Nationalsocialistischen Monatshefte“ ellen.

Berlinben a napokban hunyt el dr Feodor Rosenbaum 81 éves korában, ki régebben a „Hamburger Israelitischen Familienblatt“ szerkesztője volt.

A Hamburgi rádióban a napokban a zsidó egyházi zenéről tartottak előadást és a hamburgi zsinagóga főkantora zsidó melódiákat adott elő.

Breslauban a pünkösdi ünnepek alatt a polgármester ünnepi beszédét a nemzeti szocialisták megzavarták. A rendőrség verte szét a tüntetőket.

Lord Passfield nyilatkozatot adott le a lapokban, melyben megcáfolja, a lemondásáról szóló híreket.

Antwerpenbe, éppen úgy mint Mexikóban a zsidó vásári kereskedők ellen támadást intéztek. Egyes külvárosi piacokról a hatóságok elkergették a zsidó árusokat. Verekedések is voltak a zsidó és nemzsidó árusok között. Oka ennek főképpen az, hogy a gyémántiparban uralkodó krízis folytán mind többen s többen választják ezt a szomorú foglalkozást. Bizonyosra veszik hogyha javul a helyzet, ez az antagonizmus, mely kenyéririgységből fakad, megszűnik.

A nagy lengyel gazdasági krízis folytán a lengyelországi zsidó kórházak is súlyos helyzetbe kerültek. Országos konferenciára gyűltek össze a fennálló egyletek, melyen 71 delegátus 70 városból gyűlt egybe. Elhatározták, hogy nagyszabású akciót indítanak, hogy az intézmények további fennmaradását biztosítsák. 51 zsidó kórház működik 3552 ágyal. Varsóban egyedül 1094 ágy van a zsidó kórházakban. Évente 50.000 beteget kezelnek, melyből 15% nem zsidó. 27 kórháznak ambulatóriuma is van, mely 80.000 beteget kezel, melyből 27% nem zsidó. A halálozási szám 6-7%, míg más kórházakban 11%.

Érdekes adatok kerültek nyilvánosságra a Frankfurt/Main-i vegyesházasságokról. 1876/80ban 96% zsidó házasságra 14 vegyesházasság jutott. Ez a szám folyton emelkedően volt. Például 1910/14-ben 157 zsidó házasságra már 47 és az 1928/29 évben 187 zsidóra, 79 vegyesházasság esik.

Kolozsvári Mentők 12. osztályu Kézpénzsorsjátéka

Oradea és biharmegyei főbizományos:

Union Bank R. T.

Központi Sorsjegyiroda

CLUJ, Str. Memorandului No. 16,

ahonnan 116 L, illetve fél sorsjegynél 66 lei ellenében postai rendelések postán eszközölhetnek.

Első osztály huzása 1931 július 5-én, kolozsvári városházán.

Nyeremények kifizetését az ALBINA BANK garantálja.

Főnyeremény 1,000.000 lei.

Össznyeremények végösszege 4,000.000 lei.

Minden sorsjegy 12 osztályon keresztül játszik.

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

ZSIDÓ HUMOR

Milyen is volt a választás

Hogy milyenek voltak a választások? erről eszembe jut egy anekdota: Az egyszerű galíciai hittestvér megkérdezi a másiktól: Te Jánkis, te egy okos ember vagy, mond meg, hogy gyártják a papírt?

Hm, te bátlel, ennyit sem tudsz? Bizonyára láttad már a zsidó házalókat furrulyázni a falvakban, erre összehordják az asszonyok a sok rongyokat, ezeket a rongyokat beviszi a zsidó házaló a papirgyárba.

— Nüü?? . . .

A gyárban ezeket a rongyokat fehérre mossák és kiszáritják.

— És aztán?

Aztán megdarálják és összegyurják újból és kinyújtják.

— És aztán?

Aztán megszáritják, újból megdarálják, összegyurják, kinyújtják, s. i. t.

— Nüü?? papier??

Aztán vesz az ember egy krajcárt, megy a boltba és vesz papirozt.

Purim és Jom-Kipurim

Egy kis grammatikai félreértéssel magyarázza a humort kedvelő rabbi hiveinek: Mit jelent az, hogy „Jom-Köpurim?“ „Egy nap, mint a purim?“ Miben hasonló a legszentebb böjt napja, a Jom-Kipur, a legdévajabb kicsapongó naphoz, a Purimhoz? Az összefüggés a következő: Purimkor a zsidók fölveszik gójok álarcait, a Jom-Kipurkor pedig gójok veszik fel zsidók álarcait.

A purimi Megillában olvasható

„A király és Hámán leültek inni.“ — Miért ültek le mindjárt inni, amikor kiadták a zsidók kiirtásáról szóló rendeletet? — kérdi a zsidó humorista és mindjárt felel is: Ahasverus és Hámán attól tartottak, hogy hátha a zsidók Istene beleavatkozik és megsemmisíti a tervüket. Hát gondolták: akár így lesz, akár úgy, mindenesetre nem árt egy kis itóka. Ha sikerül a szép terv jó, ha meg Isten ments nem sikerül, akkor legalább ittunk egyet.

„Ki a könyvismerő? (Jodéa Széfer)

A zsidó köznyelvben él egy meghatározás arról, aki nem talmudista, nem „lamdam“ vagy „tanult“ ember, de azért meg tud érteni bizonyos egyszerűbb héber szöveget, el tud olvasni egy-egy könnyebb héber könyvet. Az ilyen nem egészen „am-haarec“ zsidóról mondják „jodéa széfer“: „ismeri a könyvet.“ Egy gögös litván, akinél az ember csak a talmud összes traktátusainak ismereténél kezdődik, így határozta meg a „jodéa széfer“ fogalmát: „Ha egymás mellé helyezünk egy tehenet és egy széfert, megismeri, hogy melyik a tehén és melyik a könyv.“

Titkot sug a fülébe.

Kérdés: Miért szokott a kutya éppen a fülébe kapaszkodni a disznónak? — Felelet: A Talmud közmondása szerint „Nincs gazdagabb a disznónál és nincs szegényebb a kutyanál“, mert a disznó mindenütt megtalálja a táplálékát, míg a kutya sokat kell kaparásznia míg egy csontot talál. Ezért fogja a szegény kutya a disznót a fülénél és azt sugja neki: „Te gazdag vagy, hát miért vagy akkor disznó?“

MOZI

Cinematografiai FILMPALACE és FILMTERRASSZE mozgó

HETI MŰSORA:

Péntek: „Régi dal“ Főszerepben: Richard Tauber, világhírű énekes Werner Fütterer és Maria Solweig. Kedvezményes jegyek érvényesek. — Legközelebb: „Fiatal sasok“ Háborus, repülős film! Főszerepben: Lukács Pál és Charles Rogers. — Vasárnap d. e. 11 órakor kellős matiné 10 és 12 leies helyárrakkal. Jön: Dolores del Rio legnagyobb hangosfilme: „Vöröstanócsnó“.

Teatrul HEIMAN szinkör

HETI MŰSORA:

Szombattól: Conrad Veidt első beszélő filmje: 13 Hős (Utolsó század). Joa May rendezésében. — Ufa hangos világsláger. Vasárnap Matiné: A Vikingek a Pity és Ponty vígjátéka. — Jön az Ál-Márschall az első osztrák-magyar hangos uniformisos film. Vlach Burian. Roda-Roda.

Borgos vegytisztító
MOS VASAL
férfi, női ruhákat, ugyszintén fehérneműt
TISZTIT
valamint zománccfenyű gállermosást vállal
Bazár épület, Színház oldal

MEGNYILT
Csillag
festéküzlet
Nagypiac tér, Andrányház

Nyugodtan fog aludni,

ha
„express“ poloskairtot
használ. Kapható:
STERN S. ENDRE
cégnél. Oradea, Zöldfa-uca 10.
Egy üveg ára 15 Lei. Telefon: 378

Mielőtt nyomtatványszükségletét megrendelné, kérjen ajánlatot vállalatunktól is. — Készítünk: mindenféle hivatalos és kereskedelmi nyomtatványokat, hirdetőlapokat, folyóiratokat, stb. a legszebb kivitelben és a mai viszonyoknak megfelelő árban. Tipografia **GUTENBERG** nyomdai műintézet Oradea, Pasagiul Vulturul Negru — Sas-passage

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak
Schulhof Emilné
„Orient“ Szövőművészeti Iskola
Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölhetnek.

Nyomatott a Gutenberg grafikai műintézet gyorsajtóján, Oradea, Fekete-sas-Passage.